

Len pre informáciu – neslúži ako oficiálny dokument.

Nový prístup k mieru

Miroslav Lajčák

Pri vzniku OSN si jej zakladatelia predstavovali iný svet.

Svet, v ktorom spory budú riešené v rokovacích miestnostiach, nie na bojovom poli. Svet, v ktorom vojny budú zastavené ešte predtým ako vypuknú. Svet, ktorý nebude čakať na straty životov predtým, ako sa začne konať.

Avšak násilné konflikty sú na vzostupe v mnohých častiach dnešného sveta. Trvajú dlhšie, sú komplexnejšie a viac smrteľné. Civilisti už nie sú obeťou krížovej paľby, stali sa cieľom priamych útokov. Taktiež sme svedkami bezprecedentného počtu ľudí opúšťajúcich svoje domovy, ženie ich strach a zúfalstvo.

OSN práve preto potrebuje nový prístup k mieru.

V dňoch 24. a 25. apríla 2018 usporiadam v New Yorku podujatie na vysokej úrovni na tému budovania udržateľného mieru. Svetoví lídri budú mať príležitosť spoločne sa zamerať na problematiku prevencie konfliktov, mediáciu, dialóg a diplomaciu. Podujatie je súčasťou širšieho úsilia členských krajín OSN s cieľom pomoci našej organizácii zlepšiť sa pri podpore mieru.

A keď hovorím o mieri, mám na mysli ten druh mieru, ktorý nepokladáme za samozrejmosť. Ten druh mieru, ktorý sa nestratí po najbližších voľbách. Ten druh mieru, ktorý sa nepočíta na mesiace či roky, ale na generácie.

Jeho názov je „udržateľný mier.“ A musí byť cieľom našej práce, namiesto naháňania sa za riešeniami až po vypuknutí konfliktu.

Niektoré hlasy môžu namietat', že ozajstný udržateľný mier nemožno v určitých častiach sveta dosiahnuť. Nie je to tak. Mám s tým osobnú skúsenosť. Keď sa Čierna Hora oddelila od Srbska, mier nebol samozrejmosťou. V skutočnosti, viacerí predpokladali násilie. Avšak prostredníctvom intenzívneho diplomatického úsilia, a skutočnej politickej vôle, mier zotrval. A zotrval až do dnešného dňa, pričom nič nenaznačuje zmenu v budúcnosti.

Minulý mesiac som navštívil západnú časť Kolumbie a bolo inšpirujúce vidieť domorodé komunity spolupracovať s OSN pri budovaní mieru prostredníctvom utužovania sociálnych väzieb. Bolo naozaj inšpirujúce vidieť obyvateľov dedín tešiacich sa na budúcnosť. Mnohí z nich trpeli počas vojny, ktorá trvala viac než 50 rokov. Jedna obyvateľka mi povedala, že sú odhodlaní urobiť všetko preto, aby krajina neskĺzla späť do konfliktu.

Toto sú príklady „udržateľného mieru,“ odohrávajú sa práve teraz, vo všetkých častiach sveta. V New Yorku vedieme množstvo rozhovorov. Potrebujeme však, aby ich tón určovali skúsenosti z terénu. Potrebujeme zdôrazniť, čo robia konkrétni ľudia pre budovanie mieru. Vráťane tých, ktorí udržiavajú mierové príbytky pre ženy v Libérii, alebo tých, ktorí organizujú tréning mediácie v Kirgizsku. Preto aprílové podujatie na vysokej úrovni umožní aktérom z rôznych krajín, sektorov či komunít, stretnúť sa a zdieľať svoje poznatky.

Pochopiteľne, „udržateľný mier“ bude len ťažko dostupný pre všetkých, pokiaľ nebude dostatok finančných prostriedkov na jeho realizáciu. Potrebujeme viac investícií do prevencie.

Pretože, keď konflikt spôsobí kolaps spoločnosti, sociálne štruktúry sa narušia. Budovy sú zničené a nikto ich neopravuje. Nie sú peniaze na výplaty. Voda prestáva tiecť z kohútikov.

A tak peniaze míňame na rekonštrukciu. Ich objem je však oveľa väčší v porovnaní s nákladmi na prevenciu konfliktu. Odhliadnuc od utrpenia, ktorému nedokážeme predísť, nedáva to zmysel ani z finančného hľadiska. Rast investícií len v pár krajinách môže vyústiť do ušetrených miliárd na strane medzinárodného spoločenstva.

Napokon, nesmieme zabudnúť na skutočnosť, že OSN bola založená kvôli mieru. Jej vlajka nám to pripomína. Úspech organizácie pri prevencii konfliktov by mal byť preto pravidlom – nie výnimkou.

OSN musí byť sprostredkovateľom mieru vo svete.

Miroslav Lajčák je predsedom Valného zhromaždenia OSN